

СЕДМА ГЛАВА

ЧЕТЕНЕ С РАЗБИРАНЕ В УСЛОВИЯ НА БИЛИНГВИЗЪМ

1. ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА ЧЕТЕНЕТО НА ВТОРИ ЕЗИК

Повечето от децата билингви се запознават с четенето, когато постъпят в началното училище. Ограмотителният процес (четенето) обикновено се води на втория за децата език – българския. Много често децата не усвояват добре четенето поради ограничените езикови знания на български език. Децата не разбират това, което учителката обяснява, а още по-трудно осъзнават понятията като *звук, буква, сричка, гласен – съгласен звук*, и т.н.

Редица западни и световни учени предлагат решение на този проблем (Дж. Куминс, 1979), като при ограмотяването на втори език не бива да се пренебрегва ролята на ограмотяването на майчиния език. Изследванията на Дж. Куминс доказват, че колкото по-добре е развит майчиният език на детето (и ако то е ограмотено на майчиния си език), толкова по-висока ще бъде езиковата му компетентност по втория език, на който то по-лесно ще се ограмоти.

К. Уолейс (1988) в своите изследвания докладва за двуезични програми в Англия за децата на емигрантите от Индия и от арабските държави. Наред с това се предлагат и компенсаторни програми за по-добро усвояване на четенето на английски като втори. Неотдавна в Англия бе въведено и обучението по ромски език (вкл. и четене на ромски език).

За подобни двуезични програми в западноевропейските страни е писано в редица публикации на Хр. Кючуков (вж. публикациите за периода 1993–1997).